

Elutähtsad teenused ja nende korraldus Kaitseväe vajaduste vaatest

Elutähtis teenus	Kehtiv õigus	Eelnõu regulatsioon
1. Ainult elanikkonnale mõeldud teenused		
- Toiduvaru	<p>Riigi tegevusvaru koosseisus on toiduvaru. Haldab Eesti Varude Keskus.</p> <p>Eesmärk elanikkonna toiduga varustamine, mitte asutuste. Võetakse kasutusele viimase abivahendina.</p> <p>Varu võetakse kasutusele Vabariigi Valitsuse otsusel, ülikiires olukorras varu haldamise eest vastutava ministri otsusel.</p> <p>Kaitseväl puudub õigus anda korraldusi tegevusvaru kasutusele võtmiseks.</p>	<p>Riigi tegevusvaru koosseisus on toiduvaru. Haldab Eesti Varude Keskus.</p> <p>Eesmärk elanikkonna toiduga varustamine, mitte asutuste. Võetakse kasutusele viimase abivahendina.</p> <p>Varu võetakse kasutusele Vabariigi Valitsuse otsusel, ülikiires olukorras varu haldamise eest vastutava ministri otsusel.</p> <p>Kaitseväl puudub õigus anda korraldusi tegevusvaru kasutusele võtmiseks.</p>
- Toit kui elutähtis teenus	<p>Ei ole elutähtis teenus</p> <p>Ei ole ka pandud püsivat riigikaitseülesannet.</p> <p>Kaitsevägi võib anda alates kõrgendatud kaitsevalmidusest ühekordse riigikaitseülesande toiduettevõtjale, et tagada Kaitseväele vastav teenus.</p> <p>Risk, et kaitseväekohustuslased on sõjaaja ametikohtadel ning</p>	<p>Saab elutähtsaks teenuseks CER direktiivi ülevõtmise eelnõuga (hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus)¹</p> <p>Teenust osutatakse REGIO kehtestatud nõuete järgi. Kaitsevägi saab sinna anda oma tellimuse.</p> <p>Kaitseväl võimalik teha toitlustusettevõtetega ka ise lepingud, võimalik määrata ühekordne kriisiülesanne ettevõttele, kuid mitte anda korraldust riigi tegevusvaru Kaitseväe kasutusse võtmiseks.</p>

¹ <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/ad7af8cd-617c-45f3-b850-78ad002f6a3a>

	<p>ettevõtte ei ole arvestanud kriisiaegse tegutsemisega.</p> <p>Eriolukorra juhil ja tööde juhil on õigus sundvõõrandada riigi omandisse toitu vallasasjana (HOS § 27), kuid puudub õigus käsutada riigi tegevusvaru</p>	
<p>- Ravimitega varustamine (ravimivaru)</p>	<p>Ei ole elutähtis teenus. Ei ole ka pandud püsivat riigikaitseülesannet.</p> <p>Riigi tegevusvaru koosseis on tervishoiuvaru, kuhu on osaliselt moodustatud ka apteegiravimite varu. Haldab Eesti Varude Keskus.</p> <p>Eesmärk elanikkonna ravimitega varustamine läbi ravimiettevtete/apteekide, mitte asutuste.</p> <p>Varu võetakse kasutusele VV otsusel, ülikiires olukorras varu haldamise eest vastutava ministri otsusel.</p> <p>Kaitsevael puudub õigus anda korraldusi tegevusvaru kasutusele võtmiseks.</p> <p>Kaitsevägi võib anda alates kõrgendatud kaitsevalmidusest ühekordse riigikaitseülesande konkreetsele ettevõttele, et tagada Kaitsevæele vastav teenus, kuid mitte riigi tegevusvaru kasutuselevõtmiseks.</p> <p>Risk, et kaitsevæekohustuslased on</p>	<p>Saab elutähtsaks teenuseks CER direktiivi ülevõtmise eelnõuga (hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus)</p> <p>Riigi tegevusvaru koosseis on tervishoiuvaru, kuhu on osaliselt moodustatud ka apteegiravimite varu. Haldab Eesti Varude Keskus.</p> <p>Eesmärk elanikkonna ravimitega varustamine läbi ravimiettevtete/apteekide, mitte asutuste.</p> <p>Varu võetakse kasutusele VV otsusel, ülikiires olukorras varu haldamise eest vastutava ministri otsusel.</p> <p>Kaitsevael puudub õigus anda korraldusi tegevusvaru kasutusele võtmiseks.</p> <p>Teenust osutatakse SOM/TA kehtestatud nõuete järgi. Kaitsevægi saab sinna anda oma tellimuse.</p> <p>Kaitsevæel võimalik teha ettevõtetelega ka ise lepingud, võimalik määrata ühikordne kriisiülesanne ettevõttele, kuid mitte anda korraldust riigi tegevusvaru Kaitsevæe kasutusse võtmiseks.</p>

	<p>sõjaaja ametikohtadel ning ettevõtte ei ole arvestanud kriisiaegse tegutsemisega.</p> <p>Eriolukorra juhil ja tööde juhil on õigus sundvõõrandada riigi omandisse ravimeid vallasasjana (HOS § 27), kuid puudub õigus käsutada riigi tegevusvaru.</p>	
2. Elanikonnale mõeldud, kuid kasutatav ka asutuste poolt		
- vedelkütusevaru	<p>Moodustatud vedelkütuse varu vedelkütusevaru seaduse alusel. Haldab Eesti Varude Keskus.</p> <p>Varu kasutuselevõtt Vabariigi Valitsuse või ministri otsusel.</p> <p>Kaitseväl puudub õigus anda korraldusi tegevusvaru kasutusele võtmiseks.</p>	<p>Moodustatud vedelkütuse varu vedelkütusevaru seaduse alusel. Haldab Eesti Varude Keskus.</p> <p>Varu kasutuselevõtt Vabariigi Valitsuse või ministri otsusel.</p> <p>Kaitseväl puudub õigus anda korraldusi tegevusvaru kasutusele võtmiseks.</p>
- vedelkütus	<p>On elutähtis teenus</p> <p>Teenust osutatakse KLIM seatud teenuse osutamise nõuete järgi.</p> <p>Kaitsevägi võib anda alates kõrgendatud kaitsevalmidusest ühekordse riigikaitseülesande ettevõtjale, et tagada Kaitsevæele vastav teenus. Risk, et kaitsevæekohustuslased on sõjaaja ametikohtadel ning ettevõtte ei ole arvestanud kriisiaegse tegutsemisega.</p>	<p>On elutähtis teenus</p> <p>Teenust osutatakse KLIM seatud teenuse osutamise nõuete järgi.</p> <p>Eelnõusse lisatud, et KAM annab riigikaitse ülesande kriisilukorra vajadused KLIM kehtestatavatesse nõuetesse, et vedelkütuse müüjad saaks sellega arvestada ning Kaitsevægi oleks lisatud kütuse prioriteetide nimekirja.</p> <p>Kaitsevæel võimalik teha ettevõtetega ka ise lepingud, võimalik määrata ühikordne kriisiülesanne ettevõttele, kuid mitte anda korraldust riigi</p>

	<p>Eriolukorra juhil ja eriolukorra tööde juhil on õigus panna elutähtsa teenuse osutajale ettekirjutusega kohustus osutada elutähtsat teenust ettekirjutuses märgitud viisil ja ulatuses, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamiseks (HOS § 33).</p>	<p>tegevusvaru Kaitseväe kasutusse võtmiseks.</p> <p>Eriolukorra juhi ja tööde juhi volitused asenduvad teenuse korraldaja (KLIM) võimalusega võib panna teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks.</p> <p>Päästeamet võib panna elutähtsa teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetes, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks ning see on vältimatult vajalik ohu vältimiseks inimeste elu ja tervisele.</p>
<p>3. Logistika</p>		
<p>- Kohalike teede sõidetavus</p>	<p>On elutähtis teenus</p> <p>Teenust osutatakse teenuse korraldaja (KOV) poolt kehtestatud nõudeid järgides</p> <p>Kaitseväl võimalik anda oma sisend/vajadus KOV kehtestatavatesse nõuetesse.</p>	<p>On elutähtis teenus</p> <p>Teenust osutatakse teenuse korraldaja (KOV) poolt kehtestatud nõudeid järgides</p> <p>Eelnõusse lisatud, et KAM annab riigikaitse kriisiolukorra vajadused KOV kehtestatavatesse nõuetesse.</p>

	<p>Peaminister võib anda korralduse KOVile kõrgendatud kaitsevalmiduses ja sõjaseisukorras, kui pädev organ seda ise ei tee või ei tee õigel ajal ja korraldus on vältimatult vajalik riigi julgeolekut ähvardava ohu ennetamiseks või tõrjumiseks.</p> <p>Sõjaseisukorra ajal saab Kaitseväe juhataja anda KOVile (ehk siis teenuse korraldajale) korraldusi, kui on vajadus osutada teenust teisti, kui varasemalt kokku lepitud.</p> <p>Eriolukorra juhil ja eriolukorra tööde juhil on õigus panna elutähtsa teenuse osutajale ettekirjutusega kohustus osutada elutähtsat teenust ettekirjutuses märgitud viisil ja ulatuses, kui see on vajalik erialukorra väljakuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamiseks.</p>	<p>Peaminister võib anda korralduse KOVile, kui KOV kriisi lahendava asutusena ei tee teatud tegevusi või ei tee neid piisavalt kiiresti.</p> <p>Kaitseväel suuremad võimalused: Kaitsevägi võib anda KOVile korralduse riigikaitse kriisiolukorra ajal (sh sõjaseisukord, mobilisatsioon demobilisatsioon, erakorraline seisukord), kui on vajadus osutada teenust teisti, kui varasemalt kokku lepitud.</p> <p>Eriolukorra juhi ja tööde juhi volitused asenduvad teenuse korraldaja (KOV) õigusega panna teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks.</p> <p>Päästeamet võib panna elutähtsa teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse</p>
--	---	---

		<p>ärahoimiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks ning see on vältimatult vajalik ohu vältimiseks inimeste elu ja tervisele.</p>
<p>- Riigiteede sõidetavuse tagamine</p>	<p>On elutähtis teenus</p> <p>Teenust osutatakse teenuse korraldaja (Transpordiameti) poolt kehtestatud nõudeid järgides</p> <p>Kaitseväl võimalik anda oma sisend/vajadus Transpordiameti kehtestatavatesse nõuetesse</p> <p>Sõjaseisukorra ajal saab Kaitseväe juhataja anda Transpordiametile (ehk siis teenuse korraldajale) korraldusi, kui on vajadus osutada teenust teisti, kui varasemalt kokku lepitud.</p> <p>Peaminister võib anda korralduse Transpordiametile kõrgendatud kaitsevalmiduses ja sõjaseisukorras, kui pädev organ seda ise ei tee või ei tee õigel ajal ja korraldus on vältimatult vajalik riigi julgeolekut ähvardava ohu ennetamiseks või tõrjumiseks.</p>	<p>On elutähtis teenus</p> <p>Teenust osutatakse teenuse korraldaja (Transpordiameti) poolt kehtestatud nõudeid järgides</p> <p>Eelnõusse lisatud, et KAM annab riigikaitse kriisiolukorra vajadused Transpordiameti kehtestatavatesse nõuetesse.</p> <p>Kaitseväl suuremad võimalused: Kaitsevägi võib anda Transpordiametile korraldusi riigikaitse kriisiolukorra ajal (sh sõjaseisukord, mobilisatsioon demobilisatsioon, erakorraline seisukord), kui on vajadus osutada Kaitseväele teenust varasemast kokkulepitust erinevalt</p> <p>Peaminister võib anda korralduse Transpordiametile, kui Transpordiamet kriisi lahendava asutusena ei tee teatud tegevusi või ei tee neid piisavalt kiiresti.</p>

	<p>Eriolukorra juhil ja eriolukorra tööde juhil on õigus panna elutähtsa teenuse osutajale ettekirjutusega kohustus osutada elutähtsat teenust ettekirjutuses märgitud viisil ja ulatuses, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamiseks.</p>	<p>Eriolukorra juhi ja tööde juhi volitused asenduvad teenuse korraldaja (Transpordiamet) õigusega panna teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks.</p> <p>Päästeamet võib panna elutähtsa teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetes, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks ning see on vältimatult vajalik ohu vältimiseks inimeste elu ja tervisele (elanikkonnakaitse vaatest).</p>
<p>- Lennundus, aeronavigatsioon</p>	<p>Ei ole elutähtis teenus</p> <p>Kaitseväl eriregulatsioon: Kaitseväge võib kõrgendatud kaitsevalmiduse, erakorralise seisukorra ning sõjaseisukorra ajal anda korraldusi lennuliiklusteenust osutava sertifitseeritud aeronavigatsiooniteenuse osutajale, et tagada Eesti</p>	<p>Aeronavigatsiooniteenus saab elutähtsaks teenuseks CER direktiivi ülevõtmise eelnõuga (hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus)</p> <p>Säilib lennundusseaduse eriregulatsioon: Kaitseväge õigus alates riigikaitsealisesest kriisiolukorrast anda korraldusi lennuliiklusteenust osutava sertifitseeritud aeronavigatsiooniteenuse osutajale, et tagada Eesti õhuruumi puutumatus, valvamine ja kaitsmine.</p>

	<p>õhuruumi puutumatus, valvamine ja kaitsmine. (Lennundusseadus § 7.2 lõige 6).</p> <p>Ka teenuse korraldajal ehk KLIMil on õigused elutähtsa teenuse osutamist korraldada läbi oma kehtestatavate nõuete, kuna kõik ohuolukorrad (kriisid) ei ole seotud välise julgeolekuohu ega sõjalise ohuga. Kui ohuolukorra ajal suletakse osa õhuruumist Kaitseväe jaoks, siis ülejäänud õhuruumis toimib üldlennuliiklus edasi ja seega on vaja ka lennuliiklusteenuse osutamist, sest Kaitseväl puudub see õigus ja samuti pädevus tsiviilõhusõidukite liiklust juhtida. Näiteks juhul, kui on välja kuulutatud sõjaseisukord ja teiste riikide tsiviilõhusõidukitele on Eesti õhuruum suletud, võivad tsiviilõhusõidukid siiski Eesti õhuruumis lennata näiteks MEDEVAC lendudena (kui Kaitseväge abistav ülesanne), ka siis on vaja, et keegi neid Kaitseväge abistavaid õhusõidukeid juhiks, et Kaitseväge saaks tegeleda üksnes kaitselendunduse õhusõidukitega, samas peab tegevus olema koordineeritud ja omavahel kooskõlas.</p> <p>Lisaks on pandud ka aeronavigatsiooniteenuse osutajale püsiv riigikaitseülesanne (Lennundusseadus § 58.8)</p>	<p>KLIMil õigus korraldada teenuse osutamist läbi oma kehtestatavate nõuete.</p> <p>Osas, mis ei kuulu Kaitseväe korraldada võib KLIM panna teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks.</p> <p>Lisaks pannakse püsiv kriisiülesanne lennujulgestusteenuse osutajale ja maapealsele teenindajale, mis tagab ka</p>
--	---	---

		vastava personali, vahendite ja varude olemasolu.
- Sadamad	<p>Ei ole elutähtis teenus</p> <p>VV võib seada piiranguid sadamateenustele perioodiks, mil sadamas viibivad riigikaitse ülesandeid täitvad laevad.</p> <p>Kulud, mis tekivad sadamale seoses kehtestatud piirangutega, kannab VV.</p> <p>(Sadamaseadus § 33 lõige 4)</p>	<p>On elutähtis teenus</p> <p>VV võib seada piiranguid sadamateenustele perioodiks, mil sadamas viibivad riigikaitse ülesandeid täitvad laevad.</p> <p>Kulud, mis tekivad sadamale seoses kehtestatud piirangutega, kannab VV.</p> <p>Sadamaoperaatorile pannakse püsiv kriisiülesanne, mis tagab ka vastava personali, vahendite ja varude olemasolu.</p> <p>Kaitsevägi annab oma sisendi riigikaitseolukorras teenuse osutamise osas sadamaoperaatorile kehtestatavate nõuete osas KLIMi määрусesse.</p> <p>Teenuse korraldaja (KLIM) võib panna teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks.</p> <p>Kaitsevägi võib anda korralduse riigikaitseolukorra ajal KLIMile (NB, mitte otse ettevõttele) et korraldada sadamateenust.</p>
- Avaliku raudtee toimimine	<p>Ei ole elutähtis teenus.</p> <p>Ei ole pandud püsivat riigikaitseülesannet.</p>	<p>Raudteeinfrastruktuuri ettevõtja saab elutähtsa teenuse osutajaks.</p>

	<p>Alates kõrgendatud kaitsevalmidusest võib Kaitsevägi anda ühekordse riigikaitseülesande, et tagada Kaitseväele vastav teenus.</p> <p>Risk, et kaitseväekohustuslased on sõjaaja ametikohtadel ning ettevõtte ei ole arvestanud kriisiaegse tegutsemisega.</p>	<p>Avalikku reisijatevedu teostava raudtee-ettevõtja saab püsiva kriisiülesande.</p> <p>Teenust osutatakse teenuse korraldaja (KLIM) poolt kehtestatud nõudeid järgides</p> <p>Kaitseväl õigus anda oma sisend/tellimus läbi KLIMi kehtestatavate nõuete.</p> <p>Teenuse korraldaja (KLIM) võib panna teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoimiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks.</p>
4. Enim ristsõltuvusi põhjustavad teenused		
- Elektriga varustamine	<p>On elutähtis teenus</p> <p>Teenust osutatakse teenuse korraldaja (KLIM) poolt kehtestatud nõudeid järgides</p> <p>Vabariigi Valitsus võib kindla tähtaja jooksul rakendada kõigi turuosaliste suhtes varustuskindluse tagamise abinõusid, kui ilmneb: 1) varustuskindlust ohustav tegur; 2) primaarenergiaallikate vähesus; 3) oht inimeste elule või tervisele või võrgu või muu elektripaigaldise säilimisele (elektriturseadus § 4)</p>	<p>On elutähtis teenus</p> <p>Teenust osutatakse teenuse korraldaja (KLIM) poolt kehtestatud nõudeid järgides</p> <p>Vabariigi Valitsus võib kindla tähtaja jooksul rakendada kõigi turuosaliste suhtes varustuskindluse tagamise abinõusid, kui ilmneb: 1) varustuskindlust ohustav tegur; 2) primaarenergiaallikate vähesus; 3) oht inimeste elule või tervisele või võrgu või muu elektripaigaldise säilimisele (elektriturseadus § 4)</p>

	<p>Lisaks süsteemihalduri õigused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Õigus nõuda tootjatelt tootmise suurendamist või vähendamist või tarbijatelt tarbimise vähendamist või suurendab või vähendab tootmist või tarbimist ise - anda tootjatele järgimiseks kohustuslik korraldus suurendada või vähendada tootmist või tarbijatele järgimiseks kohustuslik korraldus vähendada tarbimist või suurendada või vähendada tootmist või tarbimist ise <p>(elektrituruseadus § 40)</p> <p>Eriolukorra juhil ja eriolukorra tööde juhil on õigus panna elutähtsa teenuse osutajale ettekirjutusega kohustus osutada elutähtsat teenust ettekirjutuses märgitud viisil ja ulatuses, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamiseks.</p>	<p>Lisaks süsteemihalduri õigused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Õigus nõuda tootjatelt tootmise suurendamist või vähendamist või tarbijatelt tarbimise vähendamist või suurendab või vähendab tootmist või tarbimist ise - anda tootjatele järgimiseks kohustuslik korraldus suurendada või vähendada tootmist või tarbijatele järgimiseks kohustuslik korraldus vähendada tarbimist või suurendada või vähendada tootmist või tarbimist ise <p>(elektrituruseadus § 40)</p> <p>Eriolukorra juhi ja tööde juhi volitused asenduvad teenuse korraldaja õigusega (KLIM) panna teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks.</p> <p>Päästeamet võib panna elutähtsa teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks ning see</p>
--	---	--

	<p>Peaminister võib anda korralduse KLMIile kõrgendatud kaitsevalmiduses ja sõjaseisukorras, kui KLIM ise ei tee või ei tee õigel ajal vajalikke tegevusi ja korraldus on vältimatult vajalik riigi julgeolekut ähvardava ohu ennetamiseks või tõrjumiseks</p> <p>Sõjaseisukorra ajal saab Kaitseväge juhataja anda KLIMile (ehk siis teenuse korraldajale) korraldusi.</p>	<p>on vältimatult vajalik ohu vältimiseks inimeste elu ja tervisele.</p> <p>Peaminister võib anda korralduse KLIMile, kui KLIM kriisi lahendava asutusena ei tee teatud tegevusi või ei tee neid piisavalt kiiresti.</p> <p>Kaitseväge volituse laienevad: Kaitseväge võib anda KLIMile korraldusi riigikaitse kriisiolukorra ajal (sh sõjaseisukord, mobilisatsioon demobilisatsioon, erakorraline seisukord).</p>
<p>- Sideteenus</p>	<p>On elutähtis teenus - telefoniteenus; - mobiiltelefoniteenus; - andmesideteenus.</p> <p>Teenust osutatakse teenuse korraldaja (MKM) poolt kehtestatud nõudeid järgides</p> <p>On määratud Kaitseväge ainukasutuses olevad raadiosagedused (ESS § 21)</p> <p>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet võib kõrgendatud kaitsevalmiduse, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal muuta raadiosagedusloa tingimusi või peatada sagedusloaga antud raadiosageduste kasutamise õigus, kui see on vajalik avaliku korra või riigi julgeoleku tagamiseks (ESS § 21.1)</p> <p>Seletus:</p>	<p>On elutähtis teenus - telefoniteenus; - mobiiltelefoniteenus; - andmesideteenus.</p> <p>Teenust osutatakse teenuse korraldaja (MKM) poolt kehtestatud nõudeid järgides</p> <p>On määratud Kaitseväge ainukasutuses olevad raadiosagedused (ESS § 21)</p> <p>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet võib riigikaitse kriisiolukorra ajal muuta sagedusloa tingimusi või peatada sagedusloaga antud raadiosageduste kasutamise õiguse, kui see on vajalik avaliku korra või riigi julgeoleku tagamiseks (ESS § 21.1)</p>

	<p>Kõrgendatud kaitsevalmiduse, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal tuleb TTJAle Kaitseministeeriumist korraldus, et vajatakse täiendavaid raadiosagedusi. Kuna TTJA korraldab raadiosageduste andmist, siis on temal kõige parem ülevaade ja ta on kõige pädevam hindama, kuidas Kaitseministeeriumist tulnud vajadust kõige paremini rahuldada nii et see ei mõjutaks teisi riigis olulisi teenuseid. TTJAle on antud selle paragrahvi kaalutusõigus leidmaks kõige sobilikumad sagedused, arvestades, et riigis peab olema tagatud elutähtsa teenuse osutamine.</p> <p>Kaitseväel on lubatud raadiosidet piirata riigikaitsealist tähtsust omava tähistatud objekti territooriumil.</p> <p>Sisejulgeolekut tagav asutus võib raadiosidet piirata järgmise kõrgendatud turvameetmeid nõudva sündmuse julgestamiseks selle toimumise piirkonnas: 1) massiline korratus; 2) põgenike massiline sisseränne; 3) massiline piiririkumine; 4) rünnak objektile; 5) objekti hõivamine; 6) pantvangi võtmine; 7) isikukaitse; 8) kuriteo tõkestamine</p>	<p>Kaitseväel on lubatud raadiosidet piirata riigikaitsealist tähtsust omava tähistatud objekti territooriumil.</p> <p>Sisejulgeolekut tagav asutus võib raadiosidet piirata järgmise kõrgendatud turvameetmeid nõudva sündmuse julgestamiseks selle toimumise piirkonnas: 1) massiline korratus; 2) põgenike massiline sisseränne; 3) massiline piiririkumine; 4) rünnak objektile; 5) objekti hõivamine; 6) pantvangi võtmine; 7) isikukaitse;</p>
--	--	---

	<p>julgeolekuasutuste seaduse kohaselt (VV määrus „Raadioside piiramise kord“)</p> <p>Lisaks on kriitilise tähtsusega side, mereraadioside, operatiivraadioside</p> <p>Eriolukorra juhil on õigus eriolukorra ajal panna sideettevõtjale ettekirjutusega kohustus piirata lõppkasutajale sideteenuse osutamist või juurdepääsu sidevõrgule, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamiseks (HOS § 33 lg 2). Samuti on õigus on õigus panna elutähtsa teenuse osutajale ettekirjutusega kohustus osutada elutähtsat teenust ettekirjutuses märgitud viisil ja ulatuses, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjustanud hädaolukorra lahendamiseks (HOS § 33 lg 1).</p> <p>Vabariigi Valitsus võib kuni sõjaseisukorra lõppemiseni piirata sidevahendite kasutamist juhul, kui on alust arvata, et nende vahendusel levitav teave võib ohustada riigi sõjalist kaitsmist või muul viisil riigi julgeolekut (RiKS § 20 lg 5)</p>	<p>8) kuriteo tõkestamine julgeolekuasutuste seaduse kohaselt (VV määrus „Raadioside piiramise kord“)</p> <p>Lisaks on kriitilise tähtsusega side, mereraadioside, operatiivraadioside</p> <p>Eriolukorra juhi ja tööde juhi volitused asenduvad teenuse korraldaja (MKM) õigusega panna teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse ärahoidmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks.</p> <p>Vabariigi Valitsus või tema volitatud täidesaatva riigivõimu asutus võib erakorralise või sõjaseisukorra ajal piirata sidevahendite kasutamist.</p> <p>Vabariigi Valitsus või tema volitatud täidesaatva riigivõimu asutus võib erakorralise või sõjaseisukorra ajal keelata</p>
--	--	--

		osaliselt või täielikult infoühiskonna teenuse ² osutamise, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks.
5. Eriregulatsioon riigikaitseks kriisiolukorras olemas: Tervishoiuteenused	<p>Tervishoiuteenuste korraldamise seaduses eriregulatsioon tervishoiu tagamiseks kõrgendatud kaitsevalmiduses, sõjaseisukorras, mobilisatsioonis ja demobilisatsioonis ning ka hädaolukorras valmistumisel, hädaolukorra ohu ja hädaolukorra ajal</p> <p>Elutähtis teenus on vältimatu abi toimepidevus Teenust osutatakse SOMi/Terviseameti kehtestatavate nõuete järgi</p> <p>SOM on kehtestanud (koostöös kaitsevaldkonnaga) eraldi nõuded riigikaitseülesannete täitmiseks kiirabi, statsionaarse eriarstiabi ja üldarstiabi osutajatele. Lisaks on koostöös KAMiga katastroofimeetsiini plaan.</p> <p>Eriolukorra juhil ja eriolukorra tööde juhil on õigus panna elutähtsa teenuse osutajale ettekirjutusega kohustus osutada elutähtsat teenust ettekirjutuses märgitud viisil ja ulatuses, kui see on vajalik eriolukorra väljakuulutamise põhjuseks hädaolukorra lahendamiseks.</p>	<p>Eriregulatsioon kriisiolukorradeks, sh riigikaitseks kriisiolukorras.</p> <p>Elutähtis teenus on tervishoiuteenuste toimimine ja ravimitega varustamine.</p> <p>Teenust osutatakse SOMi/Terviseameti kehtestatavate nõuete järgi</p> <p>Sama regulatsioon.</p> <p>Eriolukorra juhi ja tööde juhi volitused asenduvad teenuse korraldaja (SOM/TA) õigusega panna teenuse osutajale kohustuse osutada elutähtsat teenust ettenähtud viisil ja ulatuses erinevalt kehtestatud nõuetest, kui see on vajalik selle teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega katkestuse</p>

² Teenus, mida osutatakse majandus- või kutsetegevuse raames teenuse kasutaja otsesel taotlusel ja mille puhul andmeid töödeldakse, säilitatakse ja edastatakse digitaalkujul andmete töötlemiseks ja säilitamiseks mõeldud elektrooniliste vahendite abil, kusjuures osapooled ei viibi üheaegselt samas kohas. Infoühiskonna teenus peab olema täielikult üle kantud, edastatud ja vastu võetud elektrooniliste sidevahendite abil. Infoühiskonna teenus ei ole faksi ega telefonikõne abil edastatud teenus ega televisiooni- või raadioteenus.

	<p>Peaminister võib anda korralduse SOMile ja Terviseametile kõrgendatud kaitsevalmiduses ja sõjaseisukorras, kui SOM ise ei tee või ei tee õigel ajal vajalikke tegevusi ja korraldus on vältimatult vajalik riigi julgeolekut ähvardava ohu ennetamiseks või tõrjumiseks</p> <p>Sõjaseisukorra ajal saab Kaitseväge juhataja anda SOMile ja Terviseametile (ehk siis teenuse korraldajale) korraldusi.</p>	<p>ärahooldmiseks või pärast teenuse ulatuslikku või raskete tagajärgedega katkestust teenuse taastamiseks.</p> <p>Peaminister võib anda korralduse SOMile ja Terviseametile kriisiolukorras, kui nad kriisi lahendava asutusena ei tee teatud tegevusi või ei tee neid piisavalt kiiresti.</p> <p>Kaitseväge õigused laienevad: Kaitseväge võib anda SOMile ja Terviseametile korraldusi riigikaitse kriisiolukorra ajal (sh sõjaseisukord, mobilisatsioon demobilisatsioon, erakorraline seisukord).</p>
--	--	--